

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra . . . 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felelős szerkesztő:
Uj. MÓRICZ PÁL.
Tulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Justh és az új kormány.

Budapest, június 15.

A képviselőház elnöke, Justh Gyula egy makói tudósítás szerint azt a kijelentést tette Makón, hogy az alkotmányellenes kormányval 24 óra alatt megszakít minden összeköttetést.

A mai pártközi konferencia után az újságírók megkérdezték a házelnököt, hogy igaz-e ez a hír?

Justh így felelt:

— Nem azt mondtam, hanem azt, hogy az ilyen kormányval a társadalomnak meg kell szakítani minden összeköttetést, én, sajnos, állásomnál fogva kénytelen vagyok vele hivatalosan érintkezni.

Justh Gyula ezen kijelentésével hivatkozott arra a magyar társadalomra, a mely eddig a képviselőktől várta el, hogy intézzék az ország sorsát; holott ha a magyar társadalom is felemeli szavát, a magyar társadalom legelső is teljesíti hazafias kötelességeit az új, a gyász kormányval szemben, kidobván annak tagjait kebléből, megszakítván azzal és annak a csatlósaival még a társadalmi érintkezést is, ezen kiközösítettek

hontalanok és hullák lesznek saját hazájokban. És elkövetkezhetik az az idő, hogy még a valamirevaló vendéglöböl is kiutasítják őket.

Magyar társadalom! ne bocsásd el füled mellett a Justh Gyula igen érthető és okos, hathatós kijelentését; hanem ragadd magad is kézbe a virgácsot a gyászmagyarokkal szemben.

Az új kormány kinevezése.

Fejérváry és Tisza Bécsben.

— június 15.

Fejérváry Géza báró ma reggel 8 órakor Bécsbe utazott. Délután fogadja őt a király.

Arról, hogy Tisza István gróf is Bécsbe utazott volna, nincs még értesülésünk, de biztosra vehető, hogy a Fejérváry kihallgatása előtt vagy után okvetlenül meg fog jelenni ő is a király előtt, aki ma végre kegyesen elfogadja lemondását s Fejérváry bárót és társait egyuttal kinevezi.

Fejérváry báró — mint Bécsből jelentik — még a mai nap folyamán visszautazik Budapestre, hogy megtegye az előkészületeket a parlamentben való bemutatkozáshoz, a mi kétségtelenül legkinosabb epizódja lesz a viharedzett katoná hosszú életének s Lányi György, Kristóffy és Lukács és Bihar kegyelmes urak is szorongva néznek a parlamentben való bemutatkozás napja elé.

Mert hasztalan győzött a Tisza lapjainak jelentése szerint az egyesült ellenzéken a higgadtabb elem, a szenvedélyek ki fognak törni a képviselőház tanácstermében abban a pillanatban, mikor a Fejérváry-kabinet tagjait meg fogják pillantani. Botrány lesz, az bizonyos. Kicsiny-e vagy nagy? Inkább nagy, mint kicsiny.

Politikai híreink.

Budapest, június 15.

Az új miniszterelnök nyilatkozata.

Nagyon érdekesen nyilatkozott Fejérváry Géza arról, hogy miért vállalkozott a kormányalakításra. Egy olyan politikus előtt tárta fel okait, akivel sokáig miniszterkedett egy kabinetben. Ennek a volt miniszternek a révén vált köztudomásúvá Fejérváry nyilatkozata, amely gyónásnak is beillik.

— Csudálkozom azon — mondotta az új miniszterelnök — hogy ily súlyos föladatra vállalkoztam. Öreg is vagyok, meg a gusztusom sem húz a politikusok felé — mégis vállalkoztam. Hát igen vállalkoztam három oknál fogva. Először azért, mert meggyőződéssem, hogy hazámnak szolgálatot teszek lépésemmel. Meggyőződéssem, hogy felséges urunk az én kezem útján szívesebben adja meg az ugynevezett engedelményeket, mint bárki útján — s így rajtam keresztül a kibontakozás sokkal inkább lehetséges. Vállalkoztam másodsor a missziómra annál a személyi viszonynál

Krisztus és a pápa.

— Zichy Mihály rajza. —

Irta: Oláh Gábor.

II.

A pápa köve sokkal mozgalmassabb. Erősen kimagaslik négy ferfiemelte trónusán maga az egyház. A trón veszedelmesen inog, a tartók egyensúlyt veszettek, látszik, már nem sokaig bírják fentartani fentartójukat. A körülök kavargó rémült tömeg árja elsodorja őket is magával. Pedig kétféle inaszakadt erőlködéssel igyekszik fentartani a dülö alkotmányt. A pápa, érdekes kövér fejével nagyon előrehejölva, görcsösön kapaszkodik rengő hajójába, jobb kezét pásztori botjára feszítvén. Arcza leirhatatlan dölyfös felháborodás és vele egyerejű rettenet amaz igaz Istenfiának megjelenésére. Trónja mögött, hátul, kivlalan a pápai kereszt. A megfeszített Krisztussal, a bálványképpel, gunyos ellentétével a lelkekben támadó Ur Jézus élő alakjának.

Néhány igen jellemzőes pap és szerzetes futó vagy megdőbent alakja teszi a pápa táborát, mely már számban is félreismérhetetlenül kisebb Jézusénál. A trón

baloldalán egy szikár, vakmerő pap végtelen gyűlölettel magasló teste válik ki; markát ököibe szorítja s úgy szegzi szemét Krisztus arcába. Ennek csak egy szó kellene; rohanna hanyatló uráért halalba. A fanatikus elszánás igen erős megtestesülője, kiből nem hiányzik a nemesség sem. Ez a pápa széthulló taborának legsúlyosabb és leghívőbb vitéze. Előtte egy kopaszfejű epikureus barát, aki sebtén gyömszőli a megriadt apácza felfogott ruhájába a megmenthető oltári kincseket. Egész arca valami közömbös, kufár leiket villant élénk; ez az ember megszűnt pap lenni, ő rablót kincsesel és kétes apáczájával, ki tudja, milyen éret folytatására menekül!

A jobb előtér legélesebben kiváló alakja egy sötét ruhájú, sötét arcú futó jezsuita. Karvát szemét még visszaveti a Megváltóra, de köpenyét összehuzza magán s miatagy lelki didergéssel rohan le a lépcsőkön. Futó alakja az ugrás pillanatnyi megrögzítésének művészi példája. — Ez nem tudna meghalni a pápáért; kedvesebb neki a maga élete, mint az egyházé. Mellette, árnyékában egy összeijjedt ministráns gyermek menekül. A lépcsőzet második fokán ragadozó barát térdel, amint egy le-

döntött Mária-szobrot sunyi sietséggel markol magához; bal hónalja tele mindenféle megmenthető templomi czifrasággal. Ez már nem is másodmagának, csak magának rabol. Kopasz fejét gyűlölettel veti a Megváltóra, mintha szidalmazó szavakkal illetné.

A Jézus táborában állók arca nyugodt, komoly, nemes. Ennek a mondhatni szent nyugalomnak külső érzékítése; az alakok fejének csaknem egy szintben fekvése s a testek függőleges, biztos állása. Csak az a kár, hogy itt Zichy keze sem tudott változatosságot önteni a cselekvéstelen típusok egyhangu csoportjába. Sokkal mozgalmassabb a pápa köre, ahol az arcok rémülettől, dühtől, vagy nemtelenségtől torzultak; erős indulat veti ki a testeket függőleges állásukból. Az alakok igen különböző síkban fekszenek, ez ad változatosságot és drámaiságot a jobboldal résznek.

A Krisztusból kiáradó fény úgy oszlik el, hogy a legnagyobb özöne a vele tartókra hull; míg a pápa tábor a sötétség oltalma alatt bomlik és széled. Csak az ingó trónuson ülő főalak van megvilágítva — mint a hold a nap fényétől — a Krisztusról rásugárzó fényben. A kivitelről csak annyit mondunk, hogy méltó a Madáchot

Sirolin

legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegeknél, légzőszervek hurutos bajainál ugymint **idült bronchitis, szamarhurut** és különösen **lábbadozóknál influenza után** ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg aiant cizgget legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájcz.)

fogva, amely a felséges ur és köztem van. Mindentől eltekintve, közötttem és a felséges ur között olyan személyi viszony áll fönn, hogy én semmit a felséges urnak meg nem tagadhatok. Semmit — azt jól értsek meg. Bármit kíván tőlem: kivánságának eleget teszek. De azután s ez a harmadik ok — én katona vagyok; ahova a felséges uram rendel, oda állok, ha milliom darabra aprítanak is . . .

Az első minisztertanács.

Az új kormány tagjai tegnap délután három órakor Fejérváry Géza bárónál értekezletre jöttek össze. Ez volt az első minisztertanács. Mindenki pontos időben érkezett György Endre kivételével, a ki háromnegyed órát késett. A kormányelnök részéről a parlamentben leendő deklaráció volt a tanácskozás fő tárgya. Mint értesülünk, a deklaráció lényege az lesz, hogy a Fejérváry-kabinet nem tekinti magát parlamentáris kormánynak, de a pártokon kívül állónak tudja magát s arra törekszik, hogy parlamentáris többséget teremtsen magának. Két dolgot kíván az új kabinet mindenekelőtt elintézni: az ujonczokat és a kereskedelmi szerződéseket.

Az új kormány tagjainak kinevezése kedden fog megjelenni a hivatalos lapban, a miniszterek vasárnap teszik le Budán a király kezébe az esküt.

A Fejérváry-kabinetben nem lesznek politikai államtitkárok. Ez annak kidomborítását célozza, hogy a miniszterium nem politikai jellegű. Akik a szabadelpvüpart tagjai voltak, jórészt már kiléptek a pártból, aki pedig még a kilépőlevelet el nem küldötte a pártelnökséghez, elküldi miniszterre való kinevezetése után.

A mostani politikai államtitkárok

illusztrált Zichyhez. A Krisztus fejét körül sugárzó glória gyönyörű, finom művészet, egyetlen színben kivive.

Ennek a képnek művészi fontossága nem annyira tárgyában, mint felfogásában rejlik. A művészetek története is hullámvonalakokat ad; s a nagy művészek pályája e hullámok legmagasabb pontjára szokott esni. Visszatérés is van a művészetben, kétségtelen. De a körforgásnak, éppen hullámzó voltánál fogva, vannak nagyszerű fejlődései, emelkedései. Az európai művelődés áramlatába való bekapcsolódásunk óta nagy lendületet vett nálunk, magyaroknál is az emberi lélek kifejeződésének legközvetlenebb s legsztétikaibb ága: a művészet. A fejlődésnek meg van az az elrendező ereje, hogy a művészet egyik ágát előbb, másik ágát később emeli a tökéletesség, vagyis az egyetemesség messzeható fokára. A magyar művészet költői ága mindenesetre Madách Ember tragédiájában ért eddig legmagasabb pontra; még szobrászatunk Fadrusszal csak azon a fokon áll, melyen költészetünkben Arany Teldija. Festészetünk újra gyorsabban haladó szobrászatunknál; az előbbi viszonyt megtartva: Munkácsy Milona, Zichy nehéány allegoriája a maga nemében a fejlődés azon fokon áll, mint az ember tragédiája. Ez már a huszadik század mértéke, midőn a megnyilatkozó emberi lélek alanyiségének a mindenség egyeteméhez való viszonyát keresi; s e viszonyt meg-

a Tisza-kormány minisztereivel együtt távoznak hivatalukból.

Vármegyénk és vidéke.

Szűz Mária a bodzafa tövében.

Az ujfahértói csodás-jelenet.

A szomszédos Ujfahértó község és környékének köznépet egy csodás-jelenés esete és hirtelén izgatja.

Hajdudorogi munkatársunk, mint a nép között elterjedt hírt jelenti, hogy a Szűz Mária megjelent Csuka Zsuzsának az ujfahértói határban levő kapitány tanyán.

Csuka vagy Tökés Zsuzsa szüleivel lakik a kapitány-tanyán. Az apja a bérlőnél furó-faragó, ács, kerékjártó, szóval ezermester és még hozzá hajdunánási illetőségű, kálvinista vallásu magyar.

Csuka Zsuzsa pedig szép, sugár, feketehajú, bogárszemű, liliomsápadt arcú 17 éves leánya, a ki a múlt hetek egyikén kiment a tanyaszélben vállalt tengeri földjüket megkapálni. Ugy tizórátját hazafelé vette az utját, hogy otthon megreggelizzen és hazafelémenvést: mintha csak a föld alul tört volna fel: — gyermeksirást hallott.

A szép Zsuzska körültekintett, de sehol sem látta a siránkozó gyermeket, tehát tovább lépdelt és eközben az árokszálon, fiatal bodzafa hűsében, a keserűlapu széles levelével betakargatva pólyás gyermekre talált. Karjára vette a kicsit és hogy megtudja: fiú-e vagy leány a kitett gyermek, bontogatni kezdte a pólyát . . . De nem bonthatta ki, mert éles hang csendült a fülébe:

— Azonnal tedd le az én szent-

találva: annak ránk nézve fölemelő vagy leverő hatását érzékeli. Zichy a vallás képét kutatta az ember lelkében a legfőbb jóhoz viszonya szerit. Tárnya azért különösen nehéz a kivitelben mert a vallást, mint hitet, tehát nem tudást, nem bölcészetet: próbálta a bölcsészett üvegén át nézni s a maga művészetének, hogy úgy mondjam: bölcselmi eszközeivel kifejeznie. Ő ugyan még átmeneti fokon áll az epikai és bírálati irányzatnak, s sehol tudása, azaz értelme esében hagyja: képzeletéhez, azaz hitéhez folyamodik. Azt a kérdést vetette föl; hogy lehet boldog az emberiség hitében? Ebben a tárgyalat képében így felelt rá: úgy lehet boldog, ha a hitnek minden külső csillámát félreleli és leke szemével, szívénél szívével fogózkodik csak lélekben élő Urához Krisztusához, aki emberi nyelven kifejezve, ennyi: Örök Szeretet. Ezzel fogalmat jelölt emberekben; ezt értem művészetének bölcselme alatt. Az ő felelete a kérdéshez mértén kielégítő. Azon csodálkozunk sem kell, ha 1871-ben nagy megbotráncolás kísérte képét, különösen a külsőségekhez, a szervezethez úgy ragaszkodó katolikus körökben. Ma már, akármilyen hiten vagyunk, ha felvilágosult ember a nevünk: meg kell köszönnünk Zichy Mihálynak, hogy művész létére ilyen erős, társadalmi, egyetemes emberi kérdést vetett föl és próbált megoldani a maga hite szerint.

séges szent magzatot, mert te bűnös vagy . . . Nem vagy méltó hozzá . . .

A lány, mivel senkit sem látott, a hang hallatára ijedtében összerogyott és mire föleszmélt, már a gyermek sem volt sehol. A szép Zsuzska lélekszakadtan futott be a tanyába, a hol is azt adta elő szüleinek és az ámuldozó tanyai népnek, hogy aranyos bodzafa alatt látta fehériben a Szűzanyát, a ki megparancsolta neki, hogy hetenként négy nap böjtöt tartson és az aranyos bodzafánál minden hat órakor imádkozzék.

A lány azóta imádkozik és a környékről sok jámbor asszony jár a csodájára.

Felhívjuk az ujfahértói orvosokat, hogy vizsgálják meg a szép Zsuzskának az elméjét, mert ebben a nyári melegben alighanem meghibbant.

Halál foghuzás miatt.

Gondatlanságból okozott emberölés.

Faluhelyen nincsen fogorvos; a fájós fogakat a borbély vagy a kovács szokta kirántani, rendszeren harapófogóval. Persze a kovács vagy a borbély nem ért a mesterséghez és nem tudja, mikor szabad és mikor, nem fogat húzni.

Sok szerencsétlenség történt már e miatt. Ilyen szerencsétlen eset fordult elő Balmazújvárosra is. Mintegy tíz napja már, hogy Loós Józsefné Suba Mária ottani menyecske elment Árva Ferencz kovácshoz, hogy a fájós fogát kihuzassa. A kovácsmester vállalkozott is rá.

Elővette a harapófogóját és megfogta a fájós fogat, azután teljes erővel kirántotta. Az iny dagadt volt és gyulladt, tehát nem szabad lett volna kihuzni a fogat még orvosnak sem.

Az iszonyatos rántás következtében az állkapocs is kimozdult helyéből, sőt a foggal jókora darab hus is kiszakadt. Az orvosi vélemény a sérülést 20 napon belül gyógyulónak találta.

Nem így történt. A foghuzás után az asszony arca feldagadt, úgy hogy enni sem tudott. Fájdalmi nemhogy csulapodtak volna, hanem még kinzobbakká lettek.

Az orvos nem tudott rajta segíteni. A szájban sz kitott seb elüszkösödött és a szerencsétlen asszony irtózatosszenvedések után meghalt.

C ürtörökön a hatóság távirati értesítése alapján Sabó József b. vizsgálóbíró kiment Balmazújvárosra és erendelte a holttest felboncolását. Az orvosi vélemény szerint a halált a foghuzás okozta. A vizsgálatot gondatlanságból okozott emberölésért Árva Ferencz kovácsmester ellen megindítják.

Szélhámos könyvutazó.

Deacs-kéről írják a nagyváradi Szabadságnak, hogy a vidéken már hónapok óta ponyva regényeket árult Seres Imre nevű utazó, aki szabad óráiban furfangos módon fosztotta ki a hiszékeny atyafiakat. Rendszeren biztosításokat ígért s ilyen czimen több száz koronát kizsárolt Nagy-Léán, Deacs-kén és a szomszédos falvakban. A múlt héten Debreczenbe adott találkozót az atyafiaknak, hogy ott majd átveheik a kötvényeket és többeknek, a kiknek kölcsön pénzt is közvetített, a kölcsönöket is erre az időre ígerte. Az atyafiak azonban hiába várták Seres Imrét, nem került elő. A becsapott emberek most feljelentették a szélhámos utazót, de a nyomozás még eddig nem jutott nyomára.

A debreczeni mentő-egyesület szervezése.

Debreczen, június 15.

II.

Két irányban kellett tisztáznom a mentés eszméjét. 1. Vajjon városunkban a balesetek száma indokoltá teszi-e az ily intézmény létesítést és fenntartását? 2. Vajjon városunkban az ehhez szükséges anyagi, erkölcsi és szellemi tőke előteremthető-e?

Az elsőre nézve kutatásaim azt eredményezték, hogy alig mulik el városunkban egy nap is kisebb-nagyobb baleset nélkül és a tudomásra jutott balesetek közül legalább 200 esetben lett volna a közelmúlt évben is szükség a mentők beavatkozására; pedig tudni való dolog, hogy nem minden baleset jut köz tudomásra; sokan szegénységük, sokan bűnösségük miatt tikolni kénytelenek azt — ha lehet — nem törődve a késedelemben rejő veszedelemmel.

De hát ez másképpen már itt nálunk Debreczenben nem is képzelhető, mert hála az égnek, városunknak már némi nagyipara is van; de meg kisipara eléggé fejlett, kiterjedt. Van vasuti gépjavitó műhely, mintegy ezer munkással; dohánygyár, csaknem annyival. Két kefégyár 7—800 munkással. Ott a nagymalom, jéggyár, vasöntőda, butorgyárak és — mint mondtam — nagyon kifejlett kézmű és mezőgazdasági ipara, ugyanarra, hogy nem nagyon tévedek, ha 10.000-re teszem azon productív-munkás pályán levőknek számát, akiknek hivatásuk közben állandóan ott ólalkodik a balesetek veszélye.

Ez az osztály pedig amellett hogy nagyon is érdemes a társadalom védelmére, rá is van arra szerény anyagi viszonyai folytán utalva.

A második irányban azt hiszem bűnös lekicsinylése lenne városunk anyagi, erkölcsi és szellemi niveaujának, ha feltételezhetném, avagy a gyanunak halvány sugara is ferközhetnek annak feltevéséhez, hogy oly nemes és közhajjt kepező intézményhez, minő a mentő intézmény, azok kellő mérvben előteremthetők nem volnának. Anyagiakban a városnak, mint törvényhatóságnak hathatós támogatása csaknem biztosítottnak látszik. Egy nemes emberbarát jótékony alapítványában ma már mintegy 14.000 koronára szaporodott tőkét bírunk e célra. E nemes alapító néhai Armós Bálint volt debreczeni ügyvéd. (Dr. Burger itt Armós alapító levelét is felolvasta. Szerk.)

A mi ezek után még fedezetre vár, itt bemutatandó előzetes költségeloirányzatom szerint oly csekély, hogy azt 2-szer 24 óra alatt is előteremthetőnek vélem, magunknak a fentnevezett ipartelepeknek hozzájárulásából; de én remélem, hogy Debreczen város minden rangú és rendű közönségében oly élénk viszhangot fog találni kibocsátandó felhívásunk, hogy várakozásunkon felüli összeg állandó rendelkezésre, úgy hogy Debreczen nagyságához méltó mentő intézményt szerezhettünk. Erkölcsi és szellemi téren sem állanak városunkban ez irányban, az első segélynyújtásra való képesítettség tekintetében oly mostohán a viszonyok, mint azt a kétkedők hirdetni szeretik.

Mindenekelőtt itt van az orvosi kar, melynek sok fiatal gyakorló tagja és kivált a kórházban alkalmazott segéd orvosok bizonyára számba vehetők ily intézmény létesítésénél, de ezenkívül is a hivatásos tanító és tanítójelöltek karában van és úgy tudom elsősegély nyújtásra képesített egyéneket bírnak, végül pedig ott van a tüzoltótestület melynek legénysége dr. Dereakassy István kartársamtól állandó sikeres oktatást nyer és legtöbbször a mentésben teljesen képesített is, úgy ebbeli tőkélyüket nyilvános versenyen is sikerrel bemutatták.

Merem mondani tehát, hogy ez irányban lehet fennakadás és ha még ama

örvendetes tény is tudomásukra hozom, hogy talán már ez őszén, de legkésőbb jövőre az egyetemről 10—12 szigorló orvos nyer állandó beosztást kórházunkban és ez ifjak lelkes ideatizmusára, ily intézményben való önzetlen, odaadó buzgó működésére bátran számíthatunk, csaknem biztosítottnak látom a jövőt.

Mind Ezeket előre bocsátva, végül megismertethetem önöket összejövetelünk tulajdonképeni céljával és benyújthatom majd ennek kapcsán javaslataimat.

Tisztelt értekezlet!

Amiért mi itt ma összejöttünk, az még nem a tulajdonképeni mentő intézmény felállítása, hanem arra hivatott tényező vagy mondjuk mindjárt testület megteremtése az „*ügynevezett mentő-egyesület létesítése*“.

Ennek az általunk alakítandó önkéntes mentő egyesületnek lenne célja városunk és lakossága igényeit kielégítő az orvosi és egészségügyi ismereteken nyugvó, mentő-intézményt felállítani:

Annak lenne méltó feladata ez intézmény állandó fenntartása ápolása és fejlesztése.

Ebben a munkában mindenki részt vehet, sőt kell is, hogy részt vegyen, aki a társadalmi ügynevezett socialis humanismust méltányolni tudja.

Erre a célra áldoznia kell mindenkinek, úgy miként a gondviselés őt képesítette anyagiakkal, annak kit a mindenható ilyenekkel dusan megáldott, erkölcsi és szellemi vagy fizikai munka annak, ki ez irányban szerzett képességeket, de egyaránt szeretik felebarátokat és féltékeny büszkeséggel óvnak városunk jó hírnevét.

A mentő egyesület létesítése tárgyában teszem meg tehát első sorban javaslatomat, míg magát a tulajdonképeni célzott szolgáló intézmény felállítása iránti részletes javaslataimat majd csak az alakuló ülésen fogom megtenni; de itt is hallani kívánják, szívesen felolvasom annak vázlatát.

Határozati javaslat.

Folyó hó 13-án délután a városháza nagy termében a társadalom széles rétegeiből összegyűlt értekezlet kimondja, hogy Debreczen városában önkéntes mentő egyesület létesítését szükségesnek tartja és célra 25 tagból álló nagy bizottságot választ, melynek feladatául teszi a lehető legszélesebb mederben indítandó társadalmi mozgalmat, alap és taggyűjtés eszközzését, nemkülönben alapszabály tervezet készítését.

Mondja ki az értekezlet, miszerint e nagy bizottság záros határidőn belül alakuló közgyűlést tartozik egybehívni, melyen már egyuttal munkásságáról is be kell számolnia.

Kelt Debreczenben, 1905. június 13-án. És most t. értekezlet, leteszem az önök kezébe ez ép oly nemes, mint szükséges intézmény voltát, hogy mindeneket összevetve és mérlegelve bölcs tanácskozásuk alapján határozzanak.

Rajtuk a sor, hogy a mentés ügyét lelkesen felkarolva Debreczen város régi jó hírnevéhez méltó mentő intézmény felállításának alapját megvessék a mentő egyesület létesítésével, vagy mellőzve ezt, a hatóság feladatának labirintusába temessék el azt.

Bizom bölcs határozatukban!

Dr. Burger Péter.

Trónörökösök összekocanása.

(Kinos jelenet a császárfiu nászslakomáján.)

Ferencz József királyunkat tudvaleg Ferencz Ferdinánd trónörökös képviselte a német trónörökös menyegzőjén.

Udvari körökben sokat suttognak

arról a kinos incidensről, amely Ferencz Ferdinánd és Frigyes Vilmos német trónörökös között lefolyt. Hogy valójában mi volt ez a kinos incidens, erről sok mindenfelét beszélnek.

Bizonyos csak annyi, hogy a két trónörökös a nászslakomán egymással szemben ült. Ferencz Ferdinánd állítólag valamilyen csipős megjegyzést tett volna, amit a völegény nagyon zokon vett. Sőt annyira zokon vett, hogy *sietett az édesapjával is közölni*.

Vilmos császár persze nagy feneket kerített a dolognak, magához hívatta Ferencz Ferdinándot és hosszasán beszélt vele. Hogy mit: azt természetesen kettőjükön kívül nem igen tudhatja senki.

A német trónörökösnek felköszöntőt is kellett volna mondania. Ferencz József képviselőjére. Az incidens következtében azonban elmaradt a felköszöntő.

Tulajdonképpen ez az elmaradt felköszöntő pattantotta ki a dologot. . . . Ugyanis tudták, hogy Ferencz Ferdinánd készül a felköszöntőre s miután nem mondotta el, kutatni kezdték az okát és így került a nyilvánosságra az affér.

Különben még jobban fogják szellőztetni a dologt a Reichsratban. Egy osztrák képviselő *interpellálni készül ez ügyben és még a csipős megjegyzés szövegét is citálni fogja*.

Az osztrák fővárosban nagyban várják a pikáns interpellációt.

Mi az ujság?

Gabányi, mint párbajhős. Kardhordó Árpádnak tegnap hozták tudomására, hogy egy budapesti napilapban Gabányi Miklós volt képviselő sértő támadást intézett ellene. Kardhordó Budapestre sürgönyözött egyik barátjához, hogy Gabányi Miklóst azonnal provokálja.

Japánok veszteségek a tengeren. Tokiói jelentés szerint a japánok összes vesztesége az összes tengeri harcokban 221 tiszt és 1782 legény halottakban. Százhatven tiszt, 14.497 legény megsebesült.

Egyházak és iskolák.

Egyházmegyei közgyűlés. Az alsószabolcs-hajduvidéki ref. egyházmegye csütörtökön délelőtt közgyűlést tartott a megyeházán Rásó Gyula alispán és dr. Baltazár Dezső esperes elnöklése alatt. A közgyűlésen megemlékeztek Lengyel Imre egyházmegyei gondnok érdemeiről és a halálával megüresedett gondnoki állásra elrendelték a szavazást. A szavazatokat július 1-éig kell beadni az esperesi hivatalhoz.

Új tanítói állás rendszerezése. A halapi iskolánál a tanítói állás rendszerezését kezdte el a közgyűlés. A városi tanács utasította a polgármestert, mint iskolaügyi elnököt, hogy a tanítói állásra a szabályszerű pályázatot hirdesse meg.

fogva, amely a felséges ur és köztem van. Mindentől eltekintve, közöttem és a felséges ur között olyan személyi viszony áll fön, hogy én semmit a felséges urnak meg nem tagadhatok. Semmit — azt jól értsek meg. Bármit kíván tőm: kivanságánsk eleget teszek. De azután s ez a harmadik ok — én katona vagyok; ahova a felséges uram rendel, oda állok, ha milliom darabra aprítanak is . . .

Az első minisztertanács.

Az új kormány tagjai tegnap délután három órakor Fejérváry Géza bárónál értekezletre jöttek össze. Ez volt az első minisztertanács. Mindenki pontos időben érkezett György Endre kivételével, a ki háromnegyed órát késett. A kormányelnök részéről a parlamentben leendő deklaráció volt a tanácskozás fő tárgya. Mint értesülünk, a deklaráció lényege az lesz, hogy a Fejérváry-kabinet nem tekinti magát parlamentáris kormánynak, de a pártokon kívül állónak tudja magát s arra törekszik, hogy parlamentáris többséget teremtsen magának. Két dolgot kíván az új kabinet mindenekelőtt elintézni: az ujonczokat és a kereskedelmi szerződéseket.

Az új kormány tagjainak kinevezése kedden fog megjelenni a hivatalos lapban, a miniszterek vasárnap teszik le Budán a király kezébe az esküt.

A Fejérváry-kabinetben nem lesznek politikai államtitkárok. Ez annak kidomborítását célozza, hogy a miniszterium nem politikai jellegű. Akik a szabadelvűpárt tagjai voltak, jórészt már kiléptek a pártból, aki pedig még a kilépőlevelet el nem küldötte a pártelnökséghez, elküldi miniszterré való kineveztetése után.

A mostani politikai államtitkárok

illusztrált Zichyhez. A Krisztus fejét körül sugárzó glória gyönyörű, finom művészet, egyetlen színben kivive.

Ennek a képnek művészi fontossága nem annyira tárgyában, mint felfogásában rejlik. A művészetek története is hullámvonalakat ad; s a nagy művészek pályája e hullámok legmagasabb pontjára szokott esni. Visszatérés is van a művészetben, kétségtelen. De a körforgásnak, éppen hullámvoltánál fogva, vannak nagyszerű fejlődései, emelkedései. Az európai művelődés áramlatába való bekapcsolódásunk óta nagy lendületet vett nálunk, magyaroknál is az emberi lélek kifejeződésének legközvetlenebb s legszertétkább ága: a művészet. A fejlődésnek meg van az az elrendező ereje, hogy a művészet egyik ágát előbb, másik ágát később emeli a tökéletesség, vagyis az egyetemesség messzeható fokára. A magyar művészet költői ága mindenesetre Madách Ember tragédiájában ért eddig legmagasabb pontra; még szobrászatunk Fadrusszal csak azon a fokon áll, melyen költészetünkben Arany Teldija. Festészetünk újra gyorsabban haladó szobrászatunknál; az előbbi viszonyt megtartva: Munkácsy Milona, Zichy nehehany allegóriája a maga nemében a fejlődés azon fokon áll, mint az ember tragédiája. Ez már a huszadik század mértéke, midőn a megnyilatkozó emberi lélek alanyiségének a mindenség egyeteméhez való viszonyát keresi; s e viszonyt meg-

a Tisza-kormány minisztereivel együtt távoznak hivatalukból.

Vármegyénk és vidéke.

Szűz Mária a bodzafa tövében.

Az ujfehértói csodás-jelenet.

A szomszédos Ujfehértó község és környékének köznépet egy csodásjelenés esete és híre izgatja.

Hajdudorogi munkatársunk, mint a nép között elterjedt hírt jelenti, hogy a Szűz Mária megjelent Csuka Zsuzsának az ujfehértói határban levő kapitány tanyán.

Csuka vagy Tökés Zsuzsa szüleivel lakik a kapitány-tanyán. Az apja a bérlőnél furó-faragó, ács, kerékjártó, szóval ezermester és még hozzá hajdunánási illetőségű, kálvinista vallásu magyar.

Csuka Zsuzsa pedig szép, sugár, feketehaju, bogárszemű, lilomsápadt arcú 17 éves leányka, a ki a múlt hetek egyikén kiment a tanyaszélben vállalt tengeri földjüket megkapálni. Ugy tizóratájt hazafelé vette az útját, hogy otthon megreggelizzen és hazafelmenvést: mintha csak a föld alul tört volna fel: — gyermeksirást hallott.

A szép Zsuzska körültekintett, de sehol sem látta a siránkozó gyermeket, tehát tovább lépdelt és eközben az árokszálon, fiatal bodzafa hűsében, a keserűlapu széles levelével betakargatva pólyás gyermekre talált. Karjára vette a kicsit és hogy megtudja: fiú e vagy leány a kitett gyermek, bontogatni kezdte a pólyát . . . De nem bonthatta ki, mert éles hang csendült a fülébe:

— Azonnal tedd le az én szent-

találva: annak ránk nézve fölemelő vagy leverő hatását érzékíti. Zichy a vallás képét kutatta az ember lelkében a legfőbb jóhoz viszonya szerit. Tárgya azért különösen nehéz a kivitelben mert a vallást, mint hitet, tehát nem tudást, nem bölcsezetet: próbálta a bölcseszett üvegén át nézni s a maga művészetének, hogy úgy mondjam: bölcselmi eszközeivel kifújje. Ő ugyan még átmeneti fokon áll az epikai és bölcseleti irányzatnak, s sehol tudása, azaz értelme cseben hagyja: képzeletéhez, azaz hitéhez folyamodik. Azt a kérdést vetette föl; hogy lehet boldog az emberiség hitében? Ebben a tárgyat képeben így felelt rá: úgy lehet boldog, ha a hitnek minden külső csillámát félreléki és leke szemével, szívének szívével fogózkodik csak lélekben élő Urához Krisztusához, aki emberi nyelven kifejezve, ennyi: Örök Szeretet. Ezzét fogalmat jelenti emberetben; ezt értem művészetének bölcselme alatt. Az ő felelete a kérdéshez mértén kielégítő. Azon csodálkozunk sem kell, ha 1871-ben nagy megbotrározás kísérte képét, különösen a külsőségekhez, a szervezethez úgy ragaszkodó katolikus körökben. Ma már, akármilyen hiten vagyunk, ha felvilágosult ember a nevünk: meg kell köszönnünk Zichy Mihálynak, hogy művész létére ilyen erős, társadalmi, egyetemes emberi kérdést vetett föl és próbált megoldani a maga hite szerint.

séges szent magzatomat, mert te bűnös vagy . . . Nem vagy méltó hozzá . . .

A lány, mivel senkit sem látott, a hang hallatára ijedtében összerogyott és mire föleszmélt, már a gyermek sem volt sehol. A szép Zsuzska lélekszakadtan futott be a tanyába, a hol is azt adta elő szüleinek és az ámuldozó tanyai népnek, hogy aranyos bodzafa alatt látta fehérben a Szűzanyát, a ki megparancsolta neki, hogy hetenként négy napi böjtöt tartson és az aranyos bodzafánál minden hat órakor imádkozzék.

A lány azóta imádkozik és a környékről sok jámbor asszony jár a csodájára.

Felhívjuk az ujfehértói orvosokat, hogy vizsgálják meg a szép Zsuzskának az elméjét, mert ebben a nyári melegben alighanem meghibbant.

Halál foghuzás miatt.

Gondatlanságból okozott emberölés.

Faluhelyen nincsen fogorvos; a fájós fogakat a borbély vagy a kovács szokta kirántani, rendszeren harapófogóval. Persze a kovács vagy a borbély nem ért a mesterséghez és nem tudja, mikor szabad és mikor, nem fogat húzni.

Sok szerencsétlenség történt már e miatt. Ilyen szerencsétlen eset fordult elő Balmazújvárosra is. Mintegy tíz napja már, hogy Loós Józsefné Suba Mária ottani menyecske elment Árva Ferencz kovács-hoz, hogy a fájós fogát kihuzassa. A kovácsmester vállalkozott is rá.

Elővette a harapófogóját és megfogta a fájós fogat, azután teljes erővel kirántotta. Az iny dagadt volt és gyulladt, tehát nem szabad lett volna kihuzni a fogat még orvosnak sem.

Az iszonyatos rántás következtében az állkapocs is kimozdult helyéből, sőt a foggal jókora darab hus is kiszakadt. Az orvosi vélemény a sérülést 20 napon belül gyógyulónak találta.

Nem így történt. A foghuzás után az asszony arca feldagadt, úgy hogy enni sem tudott. Fájdalmi nemhogy csillapodtak volna, hanem még kinzobbakká lettek.

Az orvos nem tudott rajta segíteni. A szájban sz kitott seb **elúszkösödött és a szerencsétlen asszony irtózatosszenvedések után meghalt.**

C ürtörtökön a hatóság távirati értesítése alapján Sabó József h. vizsgálóbíró kiment Balmazújvárosra és elrendelte a holttest felboncolását. Az orvosi vélemény szerint a halál a foghuzás okozta. A vizsgálatot gondatlanságból okozott emberölésért Árva Ferencz kovácsmester ellen megindítják.

Szélhámos könyvutazó.

Derecskéről írják a nagyváradi Szabadságnak, hogy a vidéken már hónapok óta ponyva regényeket árult Seres Imre nevű utazó, aki szabad óráiban furfangos módon fosztotta ki a hiszékeny atyafiakat. Rendszeren biztosításokat ígért s ilyen czímen több száz koronát kizsárolt Nagy-Létán, Derecskén és a szomszédos falvakban. A múlt héten Debreczenbe adott találkozót az atyafiaknak, hogy ott majd átveheik a kötvényeket és többeknek, a kiknek kölcsön pénzt is közvetített, a kölcsönöket is erre az időre ígérte. Az atyafiak azonban hiába várták Seres Imrét, nem került elő. A becsapott emberek most feljelentették a szélhámos utazót, de a nyomozás még eddig nem jutott nyomára.

A debreczeni mentő-egyesület szervezése.

Debreczen, június 15.

II.

Két irányban kellett tisztáznom a mentés eszméjét. 1. Vajjon városunkban a balesetek száma indokoltá teszi-e az ily intézmény létesítését és fenntartását? 2. Vajjon városunkban az ehhez szükséges anyagi, erkölcsi és szellemi tőke előteremthető-e?

Az elsőre nézve kutatásaim azt eredményezték, hogy alig mulik el városunkban egy nap is kisebb-nagyobb baleset nélkül és a tudomásra jutott balesetek közül legalább 200 esetben lett volna a közelmúlt évben is szükség a mentők beavatkozására; pedig tudnivaló dolog, hogy nem minden baleset jut köz tudomásra; sokan szegénységük, sokan bűnösségük miatt tikolni kénytelenek azt — ha lehet — nem törődve a késedelemben rejő veszedelemmel.

De hát ez másképpen már itt nálunk Debreczenben nem is képzelhető, mert hála az égnek, városunknak már némi nagyipara is van; de meg kisipara eléggé fejlett, kiterjedt. Van vasuti gépjavitó műhely, mintegy ezer munkással; dohánygyár, csaknem annyival. Két kefégyár 7-800 munkással. Ott a nagymalom, jéggyár, vasöntőde, butorgyárak és — mint mondtam — nagyon kifejlett kézmű és mezőgazdasági ipara, ugyanarra, hogy nem nagyon tévedek, ha 10.000-re teszem azon productív-munkás pályán levőknek számát, akiknek hivatásuk közben állandóan ott ólálkodk a balesetek veszélye.

Ez az osztály pedig amellet hogy nagyon is érdemes a társadalom védelmére, rá is van arra szerény anyagi viszonyai folytán utalva.

A második irányban azt hiszem bűnös lekicsinylése lenne városunk anyagi, erkölcsi és szellemi niveaujának, ha feltételezhetném, avagy a gyanunak halvány sugara is ferközhetnék annak feltevéséhez, hogy oly nemes és közhajjt kepező intézményhez, minő a mentő intézmény, azok kellő mérvben előteremthetők nem volnának. Anyagiakban a városnak, mint törvényhatóságnak hathatós támogatása csaknem biztosítottak látszik. Egy nemes emberbarát jótékony alapítványában ma már mintegy 14.000 koronára szaporodott tőkét birunk e célra. E nemes alapító néhai Armós Bálint volt debreczeni ügyvéd. (Dr. Burger itt Armós alapító levelét is felolvasta. Szerk.)

A mi ezek után még fedezetre vár, itt bemutatandó előzetes költségőirányzatom szerint oly csekély, hogy azt 2-szer 24 óra alatt is előteremthetőnek vélem, maguknak a fentnevezett ipartelepeknek hozzájárulásából; de én remélem, hogy Debreczen város minden rangu és rendü közönségében oly élénk viszhangot fog találni kibocsátandó felhívásunk, hogy várakozásunkon felüli összeg álland rendelkezésre, úgy hogy Debreczen nagyságához méltó mentő intézményt szerezhettünk. Erkölcsi és szellemi téren sem állanak városunkban ez irányban, az első segélynyújtásra való képesítettség tekintetében oly mostohán a viszonyok, mint azt a kétkedők hirdetni szeretik.

Mindenekelőtt itt van az orvosi kar, melynek sok fiatal gyakorló tagja és kivált a kórházban alkalmazott segéd orvosok bizonyára számba vehetők ily intézmény létesítésénél, de ezenkívül is a hivatásos tanító és tanítójelöltek karában van és úgy tudom elsősegély nyújtásra képesített egyéneket birunk, végül pedig ott van a tüzoitőtestület melynek legénysége dr. Derékassy István kartársamtól állandó sikeres oktatást nyer és legtöbbször a mentésben teljesen képesített is, úgy ebbeli tőkélyüket nyilvános versenyen is sikerrel bemutatták.

Merem mondani tehát, hogy ez irányban lehet fennakadás és ha még ama

örvendetes tény is tudomásukra hozom, hogy talán már ez őszén, de legkésőbb jövőre az egyetemről 10-12 szigorló orvos nyer állandó beosztást kórházunkban és ez ifjak lelkes ideatismusára, ily intézményben való önzetlen, odaadó buzgó működésére bátran számíthatunk, csaknem biztosítottak látom a jövőt.

Mindezeket előre bocsátva, végül megismertethetem önöket összezejövetelünk tulajdonképeni céljával és benyújthatom majd ennek kapcsán javaslataimat.

Tisztelt értekezlet!

Amiért mi itt ma összezejöttünk, az még nem a tulajdonképeni mentő intézmény felállítása, hanem arra hivatott tényező vagy mondjuk mindjárt testület megteremtése az „*ügynevezett mentő-egyesület létesítése*”.

Ennek az általunk alakítandó önkéntes mentő egyesületnek lenne célja városunk és lakossága igényeit kielégítő az orvosi és egészségügyi ismereteken nyugvó, mentőintézményt felállítani:

Annak lenne méltó feladata ez intézmény állandó fenntartása ápolása és fejlesztése.

Ebben a munkában mindenki részt vehet, sőt kell is, hogy részt vegyen, aki a társadalmi ügynevezett socialis humanismust méltányolni tudja.

Erre a célra áldoznia kell mindenkinek, úgy miként a gondviselés őt képesítette anyagiakkal, annak kit a mindenható ilyenekkel dusan megáldott, erkölcsi és szellemi vagy fizikai munka annak, ki ez irányban szerzett képességeket, de egyaránt szeretik felebarátokat és féltékeny büszkeséggel óvnák városunk jó hírnevét.

A mentő egyesület létesítése tárgyában teszem meg tehát első sorban javaslatomat, míg magát a tulajdonképeni célzott szolgáló intézmény felállítása iránti részletes javaslataimat majd csak az alakuló ülésen fogom megtenni; de itt is hallani kívánják, szívesen felolvasom annak vázlatát.

Határozati javaslat.

Folyó hó 13-án délután a városháza nagy termében a társadalom széles rétegeiből összegyűlt értekezlet kimondja, hogy Debreczen városában önkéntes mentő egyesület létesítését szükségesnek tartja és célra 25 tagból álló nagy bizottságot választ, melynek feladatául teszi a lehető legszelebb mederben indítandó társadalmi mozgalmat, alap és taggyűjtés eszközzését, nem különben alapszabály tervezet készítését.

Mondja ki az értekezlet, miszerint a nagy bizottság záros határidőn belül alakuló közgyűlést tartozik egybehívni, melyen már egyuttal munkásságáról is be kell számolnia.

Kelt Debreczenben, 1906. június 13-án. És most t. értekezlet, leteszem az önké kezébe ez ép oly nemes, mint szükséges intézmény voltát, hogy mindeneket összevetve és mérlegelve bölcs tanácskozásuk alapján határozzanak.

Rajtuk a sor, hogy a mentés ügyét lelkesen felkarolva Debreczen város régi jó hírnevéhez méltó mentő intézmény felállításának alapját megvessék a mentő egyesület létesítésével, vagy mellözve ezt, a hatóság feladatának labirintusába temessék el azt.

Bizom bölcs határozatukban!

Dr. Burger Péter.

Trónörökösök összekocanása.

(Kinos jelenet a császárfiu nászslakomáján.)

Ferencz József királyunkat tudvalevőleg Ferencz Ferdinánd trónörökös képviselte a német trónörökös menyegzőjén.

Udvari körökben sokat suttognak

arról a kinos incidensről, amely Ferencz Ferdinánd és Frigyes Vilmos német trónörökös között lefolyt. Hogy valójában mi volt ez a kinos incidens, erről sok mindenfélét beszélnek.

Bizonyos csak annyi, hogy a két trónörökös a nászslakomán egymással szemben ült, Ferencz Ferdinánd állítólag valamilyen csipős megjegyzést tett volna, amit a völegény nagyon zokon vett. Sőt annyira zokon vett, hogy *sietett az édesapjával is közölni.*

Vilmos császár persze nagy feneket kerített a dolognak, magához hívatta Ferencz Ferdinándot és hosszasán beszélt vele. Hogy mit: azt természetesen kettőjükön kívül nem igen tudhatja senki.

A német trónörökösnek felköszöntőt is kellett volna mondania Ferencz József képviselőjére. Az incidens következtében azonban elmaradt a felköszöntő.

Tulajdonképpen ez az elmaradt felköszöntő pattantotta ki a dologot. . . . Ugyanis tudták, hogy Ferencz Ferdinánd készül a felköszöntőre s miután nem mondotta el, kutatni kezdték az okát és így került a nyilvánosságra az affér.

Különben még jobban fogják szellőztetni a dologot a Reichsrathban. Egy osztrák képviselő *interpellálni készül ez ügyben és még a csipős megjegyzés szövegét is citálni fogja.*

Az osztrák fővárosban nagyban várják a pikáns interpellációt.

Mi az ujság?

Gabányi, mint párbajhős. Kardhordó Árpádnak tegnap hozták tudomására, hogy egy budapesti napilapban Gabányi Miklós volt képviselő sértő támadást intézett ellene. Kardhordó Budapestre sürgönyözött egyik barátjához, hogy Gabányi Miklóst azonnal provokálja.

Japánok veszteségek a tengeren. Tokiói jelentés szerint a japánok összes vesztesége az összes tengeri harcokban 221 tiszt és 1782 legény halottakban. Százhetven tiszt, 14.497 legény megsebesült.

Egyházak és iskolák.

Egyházmegyei közgyűlés. Az alsószabolcs-hajduvidéki ref. egyházmegye csütörtökön délelőtt közgyűlést tartott a megyeházán Rásó Gyula alispán és dr. Baltazár Dezső esperes elnökléte alatt. A közgyűlésen megemlékeztek Lengyel Imre egyházmegyei gondnok érdemeiről és a halálával megüresedett gondnoki állásra elrendelték a szavazást. A szavazatokat július 1-éig kell beadni az esperesi hivatalhoz.

Új tanítói állás rendszerezése. A halapi iskolánál a tanítói állás rendszerezését rendelte el a közgyűlés. A városi tanács utasította a polgármestert, mint iskolaszéki elnököt, hogy a tanítói állásra a szabályszerű pályázatot hirdesse meg.

Osztálypárhuzamosítás a r. kath. főgimnáziumban. A debreczeni r. kath. főgimnázium erősen fejlődik és máris igen látogatott intézet. A jövő tanévre már a második osztályt fogják párhuzamosítani, ami egyúttal a tanári kar szaporítását is szükségessé teszi. A hazafias rend kormányzója már intézkedett, hogy a tanári kar egyelőre két új tanerővel szaporíttassék.

1 korona 1 óra

a „Debreczeni Független Ujság“ naponta (hétfőn is) a legkorábban megjelenő lap.

Ingyen kapja

minden előfizető a december hónap elején megjelenő 320 oldalra terjedő nagyalaku czimtárral ellátott képes naptárunkat.

Uj előfizetők csak akkor kapják ingyen a naptárt, ha 1/2 év óta előfizetők.

Julius 1-től előfizetőknek ingyen küldjük már most meg a lapot 1-éig. 14 napig bárkinek *mutatvány számmal* szolgálunk. *Vidékre* 1 k. 50 fill. egy óra.

Telefon szám: 18 és 339.

UJDONSÁGOK.

József nádor és Debreczen.

Püspökladány helyett — Alcsuth.

A királyi család legmagasabb, jobban mondva: egyetlen magyar ágában hagyományos, firól-fira szálló a Debreczen városa iránt való szeretet. Csak a köz- és magán levéltár portól lepett tékáiban lappangó följegyzések tudnák megmondani hányszor és micsoda dolgokban tapasztalhatta Debreczen város polgársága különösen az öreg Habsburgi nádor kegyes jóindulatát, amelylyel ha csak lehetséges volt, mindig segített a város sok nagy bajain. A debreczeniek pedig — úgy látszik — sűrűn is folyamodtak szorult helyzetükben a hatalmas befolyású nádorispán segítségéhez.

E nélkül például Haláp és Ohat szép tágas pusztánk aligha volnának ma Debreczen város birtokában. Mert mikor 1811-ben a kincstárral még 1741-ben kötött zálogos idő lejárt, a királyi dikasztériumoknál a tűz mellett melegedő befolyásos urak közül nem is egy szerette volna donatióban megszerezni e fiskusi jószágokat s készek voltak az elpusztult Halápot és Ohatot újra benépesíteni, csak hogy beleülhesenek a két birtokba. Bizony sokat főtt e miatt az akkori magistratus feje s aligha csalódnunk, a mikor József nádor diszkrétan kikért közbenjárásának is tulajdonítjuk, hogy eleink végképpen

el nem veszítették akkor a 40 ezer holdat tévő kincstári pusztákat. Ragaszkodtak is hálás szívvvel a palatinushoz a debreczeni civisek. A palatinus pedig egyebeken kívül azzal is viszonozta debreczeni hivei ragaszkodását, hogy Csokonai szép fehér márvány szobrát, Ferenczi szobrász alkotását a kollegiumnak ajándékozta. Mintha arra is figyelmeztette volna a debreczenieket: többre becsüljétek ezt a kitünő földiteket.

Ha már József királyi herceg ravatalánál az édes atyjáról is így emlékezünk, — azt is felemlithetjük, hogy a múlt század hajnalán kevés ideig Debreczennel szomszédos földesur volt a jó palatinus. Mielőtt a király az alsuthi uradalmat öcscsének adományozta volna, elébb a püspök-ladányi óriási határt kapta donatióba. Csak-hogy ehez a vallás alap tartott jusot s a huzalkodás elkerülése végett ladányt visszavették a nádortól s azután irták a nevére Alcsuthot. A vidék népe és mezőgazdaságára nézve mennyivel jobb lett volna, ha Püspök-Ladány vizjárta rétes határában már száz év előtt főhercegi mintaszerű uradalom alakul!

Az öreg nádor fia, István főherceg, az utolsó palatinus 1847-ben meglátogalta Debreczent. A közlekvéltárban ma is kegyelettel őriznek egy piros lobogót, amelyről az a hagyomány, hogy a délczeg ifju nádort ki sérő polgári bandérium előtt lengett.

— **József főherceg temetése.** Budapestről jelentik, hogy a képviselőházban csütörtökön délelőtt Justh Gyula elnöke mellett tanácskoztak a pártok vezérei a képviselőháznak József főherceg temetésén való részvételéről. A tárgyaláson báró Bánffy Dezső és báró Vojnics István is résztvettek. Elhatározták, hogy a képviselőház küldöttségileg vesz részt a József főherceg temetésén, a ravatalra díszes koszorút helyez és a gyászoló főhercegi családhoz részvétiratot intéz.

— **Debreczen gyásza.** A városi tanács elhatározta, hogy József főherceg ravatalára koszorút helyez, a temetésen pedig küldöttséggel képviselteti magát. A küldöttség tagjai lesznek Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző és két bizottsági tag.

— **Uj iparosok.** Junius hó első felében az alábbiak váltották ki iparigazolványaikat: Molnár Imre szijgyártó Vendég-u. 35 sz. Bodnár Mihály lakatos Batthyányi-u. 17. Kohn Ignác cipész Arany János-u. 4. Juszt József czimfestő Lorántffy u. 19. Buta János cipész Darabos-u. 11. Kónya József asztalos és ócska butor ker. Barna-u. 12. Dédai Jozsef szatócs Homokkert 7. Blattner Gyula szentkép keresk. Vörösmarti-u. 4. Molnár Istvánné szatócs Gerébi-telep. Törmösvári Gyuláné szatócs Vargakert 33. Digleria Péter János köszörüs József-kir.h.-u. 3. Molnár Gábor talyigás Árpád tér 4. Mineó Nicolaj kertész Simontfy-u. 1.

— **Négy siketnéma egy családban.** Némelykor nagyon is kegyetlen a sors egyik-másik embertársunkhoz, ezt érzi egyik Debreczenben lakó család is. Vas Pál mórictelepi lakos nemcsak olyan szegény, hogy betevő falatja is alig van, hanem emellett még állandóan beteg is, csúsz és köszvény tartja rab-ságban munkáskezét, amelylyel családja és a maga részére kenyeret kereshetne. És hogy nyomora teljes legyen, az ég négy gyermekkel áldotta meg, akiknek *mindegyike siketnéma*. A legidősebbik, Pista, 8 éves vezna fiu, akinek a siketnéma-intézetbe való felvételéért épen most könyörgött a csapásokat istenbe vetett hittel tűrő anyja. Három testvére azonban még nincs abban a korban, hogy már most kerülhetnének intézetbe. Otthon nyomorognak még szülőikkel együtt. Istenes cselekedetet végez, aki az igazán éhezőknek kenyeret ad. A nemes szívé emberek arra kéri az intézet igazgatósága, hogy szives filléreiket vagy a családnak, vagy a siketnéma-intézet igazgatóságához juttassák.

— **Halálozások.** Meghaltak: Dr. Bátorhony Sándorné szül. Munkácsy Juliána ev. ref. 31 éves, Kovács Erzsébet ev. ref. 4 éves, Leszkai András r. kath. 49 éves, Kovács Sándor ev. ref. 47 éves, Molnár Mária ev. ref. 4 hónapos, Papp Margit ev. ref. 1 hónapos, Frenkel Olga izr. 7 hónapos, G. Szabó Jolán ev. ref. 4 hónapos, Ember Lajos r. kath. 9 hónapos, özv. Fürt Adolfné ev. ref. 72 éves, Szabó Eszter ev. ref. 17 éves, Kakuk András ág. hit. ev. 41 éves, Szalics Margit ev. ref. 6 hónapos, Birinyi Ferencz ev. rej. 7 éves.

— **Lesz már mentőkocsi.** A virágkocsi-korzó jövedelme másfélezer korona körül van, miután a költségeket teljesen a derék rendezők viselték. A mentőkocsi tehát, amelyet bemutattak a korzón a közönségnek és a bírói emelvényen helyet foglalt tanácsuraknak, *itt marad*. Igaz, hogy a jövedelmet még meg kell pótolni, de most már remélhető, hogy a tanács sem fog tukarkodni többé és megszünteti az eddigi szegyenletes állapotot.

— **Köszönet és nyilvános nyugtató.** Az iparos tanulók ösztöndíj összegéhez kegyes adományokkal járultak: Serly Ede 4. Dinnyés Gyula az asztalos tarsulat részéről 10, Debreczeni Károly a csizmadia tarsulat részéről 10 koronával. Fogadják az iparos iskolai bizottság és a jutalmazandók nevében szives köszönetemet. Dóczy Gedeon ip. tanoncziskolai igazgató.

— **A debreczeni zenede** egyleti helyiségében 1905. évi június hó 20 án, kedden este 7 $\frac{1}{2}$ órakor Vizsgálati Hangversenyt rendez. A hangverseny műsora: 1. Verdi J. Nabucodonosor dalművéből. Szárnyat ölt fel . . . Mihályi K. Esti dal. Előadja Husz Lajos karnagy vezetése alatt: a zenede vegyes énekkara. 2. Raff J. 79. mű. Cachoucha-caprice. Előadja Eggmann Margit (Zongora tanszak közép tanfolyam VI. o.) Tanár: W. Domaniczky M. 3. Rubinstein—Popper. Mélodie. Goltermann J.

Szolyvai és Luhi Erzsébet

gyógyvizek elsőrangú szaktekintélyek szerint feltűnülnek a krondorfi és giesshühli külföldi forrásokat. Sokkal olcsóbbak is. Feltűnő gyógyhatással alkalmazhatnák: köszvény, vese, hólyag, gyomor, torok, tüdő és gégebajok esetén. Elsőrangú élvezeti és borvizek. — Megrendelhetők az uradalmi forrás bérleténél Szolyván (Bereg.) Kaphatók minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve

Capriccio. Előadja Hajdu István (Gordonka tanszak V. oszt.) Tanár Füredi Samu. 4. Glinka—Balakirew. L' aloutte. Moszkowski M. 36. mű. 6. sz. Etincelles. Előadja Szathmári Erzsébet (Zongora tanszak kiművelési tanfolyam II. o.) Tanár Füredi Samu. 5. Wieniavski H. 6. mű. Souvenir de Moscou. Előadja Darvas György. (Hegedű tanszak kiművelési tanf. II. o.) Tanár Füredi József. 6. Schumann R. 54. mű. Zongora verseny. A. moll. Allegro affectuoso. Előadja Domaniczky Eta (Zongora tanszak kiművelési tanf. I. o.) Második zongorán kíséri tanárja W. Domaniczky M. 7. Schubert F. 125. mű. 1. sz. Vonós négyes. Allegro moderato. Adagio. Scherzo. Előadják Darvas György (hegedű), Weszprény Andor (hegedű), Hajdu Miklós (mély hegedű) és Hajdu István (gordonka). Tanár Füredi József. 8. Liszt F. 16-ik magyar rhapsódia (Szózat, Hymnus). Előadja Jablonczay Lanke (Zongora tanszak kiművelési tanf. II. oszt.) Tanár W. Domaniczky M. Kezdeté este 7 és fél órakor pontban.

— **A Kossuth-nóta** . . . Azok kik csütörtökön délután 3 és 4 óra között az akáczfás Varga utca elején, a római katolikus elemi fiúiskola előtt jártak, gyönyörűségtől eltelve állottak meg; sőt e sorok írója még a kalapját is leemelte és dobogó szívvél élvezte a szent nóta hangjait, amely az iskola falai közül kihangzott. Az egyik tanteremben a kis fiúk derék tanítójuk vezetésével, mint a legszentebb éneket énekeltek a minden igazi magyart lángra gyújtó és lelkesítő fohászt:

— Kossuth Lajos azt üzenté . . .

Áldja meg a magyarok istene ezt a derék tanítót. Olyan idöket élünk, hogy kívánjuk, miszerint ezt az immáron nemzeti éneket elfogadott szent fohászatunkat a többi tanító urak is énekeltesék kis tanítványaikkal, mert nem messze az idö, midön elkövetkezik nagy Kossuth Lajosunk országa vagy a nemzeti harc szent szabadságunkért, a midön még az ökölnyi magyar gyermeknek is tudni kell, követni kell azt, amit Kossuth Lajos üzent . . .

— **Eljegyzés.** Nagy Jakab fia Nagy Sándor eljegyezte Kánitz Dezső földbirtokos a heves megyei agrárbank igazgatójának leányát, Pannikát, Egerből.

— **Megtévesztett kivándorlók.** A belügyi kormány értesítette a hatóságokat, hogy nem engedte meg, miszerint a Fiumén át szülő utlevéllel Brémán át utazhassanak német hajókkal a kivándorlók Amerikába. Némely lapok erre vonatkozó híre tehát nem egyéb koholmány nál.

— **Fedák Sári férjhez megy.** Színházi körökben elterjedt hírek szerint Dégenfeld Imre gróf legközelebb elhagyja a Schwartz-féle szanatoriumot, még e hét folyamán föl fog oldani a gondnokság alól s nőül veszi Fedák Sarit, a Király-színház ünnepelt művésznőjét.

— **Vasbottal leütötték.** Hári György 16 éves csavargó néhány társával a virágkocsikoron a kocsiról a virágokat tépték. A művelet közben valaki Hárít vasbottal fejbe verte. A csavargó súlyos testi sérülést szenvedett.

— **Repülnek már a sáskák.** A hortobágyi saskairtas, mint értesülünk, csak részben sikerült, mert a harmad szori vedlés után gyorsan nöttek a sáskák és most már szárnyra kelnek,

hogy megtizedelten is pusztítsák a környéket. Az irtással tehát kissé elkéstek az idén. A sok tanakodás és lassu nekifoháskodás után nem is csoda.

— **Visszakendelt katonazene.** A nagyördön a rendes, csütörtöki katonazene elmaradt. A zenekar kivonult, az első számot el is játszotta már, amikor parancsot kapott, hogy az udvari gyászra tekintettel elmarad a térzene. A zenekar félbe is hagyta a műsort és eltávozott. De hát akkor miért vonult ki, miért hirdették a térzenét és miért bo'ondította ki a közönséget?

— **Elveszett 1 drb. 100 koronás.** Nagy Sándor Timár utca 46. sz. a lakos pénzügyőrségi szolgáló csütörtökön délelőtt, míg lakásáról a postahivatalba ment, a nála levő iratok közül egy 1 darabban levő 100 koronás bankjegyet az utcán elveszített, a megtaláló 20 korona jutalomban részesül a mezőrendőrkapitányságnál.

— **Nyomorékra vert állat.** Az állatkinzás igen durva dolog, különösen ha gyenge, védtelen állattal szemben követi el valaki. Az egymalom utca 5. sz. alatti lakásán szelidített vércsét tart özvegy Dietl Edéné urnő. A vércse nem bánt senkit, teljesen megszelidült. A házban lakó Meisner József asztalos azonban haragudott az urnőre valami régibb perpatvar miatt és boszuját a szelid vércsén töltötte ki, amelyet a feljelentés és a mellé csatolt állatorvosi bizonyítvány szerint nyomorékra vert. A vércse tulajdonosnője állatkinzásért, a vércse 10 korona gyógyítási költségért és kártérítésért feljelentést tett a rendőrségen.

— **Három tolvaj kis leány.** Tóth Zsuzsanna, Deli Margit, Rumpel Erzsébet alig 14—15 éves leányok s már is ismerős alakjai a rendőr börtönnek. Az este is lopási szándékkal belopóztak a Nyugati-utcán épülő Fazekas-féle ház pinczéjébe. A háziak észrevették és üldözni kezdték. A három jómódár azonban az ablakon át elmenekült. Az utcán a rendőrségnek sikerült Tóth Zsuzsannát elfogni, aki vámospécsi és innen szokott tolvajjára Debreczenbe jönni. Letartóztatták őket.

— **Talált pénztárcza.** A szerdán délután lezajlott virágkocsikorzon 800 koronát meghaladó összeggel bélelt pénztárczát találtak. A jogosult tulajdonos jelentkezék a rendőrségen, a hol kellő igazolás után átveheti.

— **Három kutya elveszett.** Elveszett szép, fehér, sárga foltos szent-bernát-hegyi kutya és két kis fehér foxterrier. A megtaláló jutalomban részesül, ha Arany János utca 23. sz. a. elvezeti.

x **Mr. M. Rose Berlitz-rendszerű nyelviskolója.** Bizonyára sok szülőt és tanuló fog megörvendeztetni Mr. M. Rose azon intézkedése, hogy a mindkét nembeli diáksereg számára egy egy rendkívüli mértékű díjazású „Szünidei nyelvtanfolyamot“ létesített, mely július hó 1-ével veszi kezdetét és a vakáció két hónapja alatt a tanulókat képesíteni fogja a francia, német, illetőleg angol nyelvek társalgási részét minden nehézség nélkül elsajátítani. Mr. M. Rose gyakorlati oktatása mindenképpel ama érettségizendő ifjak számára válik hiánypótlóvá, akik egyrészt a középiskolák nyelvtanítási módszere, másrészt a túltömött osztályokbani oktatás nehézségei miatt, — a tantervben megkövetelt nyelveket csak aligha elméletileg képesek elsajátítani, de a kiktől a szóbeli érettségi vizsgálaton mindazonáltal megkívánják, hogy „tisztességesen“ fejezzék

ki magukat. A szünidei nyelvtanfolyamra naponta d. e. 11—12-ig, d. u. 5—6-ig Simonffy-utca 42. sz. a. lehet jelentkezni. Az egész tanfolyam (60 óra) tandíja személyenként és esetleg két részletben fizetendő 30 korona.

x **Mindent moshatóan újjá aranyozhat a Mentze Henrik-féle új aranyozóval, 1 üveg hozzávaló ecsettel 40 kr., 1.50 és 2.80 frt**

x **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferencz gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth-utca Arany-egyszarvu gyógyszerészertár.

Debreczeni üdvözlét Kurokinak.

Mikor a japán hadsereg Kuroki vezérlete alatt legszebb diadalait aratta Mandzsuriaiban, a Fehérlő-vendéglőben Kuroki-asztaltársaságot alakított lelkes kalmárokból álló, debreczeni kereskedők. Az új asztaltársaság most a következő, a társaság tagjainak névaláírásával ellátott levelet intézte Kuroki tábornokhoz:

Méltóságos

Kuroki tábornok urnak

Tokió.

Méltóságod dicsőséges vezetés alatt álló japán sereg a szent szabadságért küzdve az egész világon megnyerte az őszinte igaz elismerést és kivívta az összes nagyhatalmak előtt az általános tisztelet pálmáját.

E gyönyörű, lélekemelő diadal átszárnyalt Magyarországot egyik nagy városába, Debreczenbe is, ahol a japán dicsőség tiszteletére kereskedőkből álló fiatalság „Kuroki“-asztaltársaságot alapított.

Felidézzük az 57 év előtt lezajlott szabadságharcunkat, amikor a magyar nemzet is életre-halálra küzdött a „szabadság, egyenlőség, testvériség“ zászlója alatt. Dicső, szép idők voltak azok, mikor e hármasszó jelszó trikolója alatt nemzetünk bálványozott hősei: Kossuth, Batthiány, Bem és többi hadvezéreink lelkesítő szózatára diadalról-diadalra mentünk előre!

Elhangzott a csatazaj — és hogy nem így történt, ahogy egész nemzetünk kívánta, nem rajtunk, magyarokon múlt.

Bocsásson meg nekünk Méltóságod, hogy mi magyarok átszellemülten a japán szabadságharcosok diadalának lobogó tüztől az ön dicső nevével neveztek el asztaltársaságunkat. Tiszteletünket róttuk le ezzel ön iránt.

Kívánjuk, hogy a nagy isten tartsa meg sokáig nemzetének öröme, büszkeségére és hogy még számos diadallal tegye gazdaggá és világhírűvé dicső nevét.

Mi teljes tisztelettel emlékezünk meg önökről mindenkor és a földgolyó tulsó oldaláról kiáltjuk: Éljen Kuroki tábornok, a hős japán vezér.

Debreczen, 1905. június 25.

A kamara közgyűlése.

Debreczen, június 15.

A kereskedelmi és iparkamara ma közgyűlést tartott, Szabó Kálmán kamarai elnök vezetésével. Előadók: Szávay Gyula titkár, dr. Rédei Rezső segédtitkár, dr. Rácz Lajos fogalmazó.

A tárgysorozat elején az elnöki előterjesztések során szomoruan vette a közgyűlés tudomásul a szegedi kamara kiváló titkárának, Kulinyi Zsigmondnak halálát; emléket jegyzőkönyvben örökítették meg.

Az árvagyermekeknek a kisiparosoknál elhelyezése és ipari pályára nevelése érdekében a kereskedelemügyi és belügyi miniszterek intézkedéseit a közgyűlés helyeslőleg vette tudomásul.

Az Osztrák-Magyar bank fiókjainak kamarai illetékfizetési kötelezettsége, mely

régóta vitás kérdés volt, végre megoldást nyert, a Bank illetékfizetési kötelezettsége megállapítva van.

A kereskedelemügyi miniszter újabban ismét több ipari vándorszaktanfolyamot engedélyezett a kerületben; így a karczagi cipészstanfolyamot, mely szép sikerrel zárult, a közel napokban, részint július hóban nyílnak meg Szatmárnémeti a cipész és a szabóstanfolyamok, a jászberényi cipész, törökszentmiklósi szabó a turkevei szabó és a nagykarolyi cipészstanfolyamok. E tanfolyamok iránt mindenütt igen nagy az érdeklődés, eredményük pedig a szakképzettség fejlesztése mindinkább tapasztalható.

A kamara támogatólag lépett föl érdekeltségéből eredő azon panasz mellett, hogy egyes helyeken a közkereseti társaságok tagjainak a virilis-jegyzék összeállításakor a társaság révén fizetett adók becsapódásánál sérelmes határozatok hoznak, jogos adóbeszámításukat nem fogadják el. A kamara memoranduma folytán a közgazgatási bíróság a kamara nézetét elfogadva, a panaszt tevőknek adott igazat.

A három évenként újraszervezett országos szeszdó-szaktanácsba a kamara képviselőül megválasztottak Fürst Ödön (Debreczen) és Széll Mihály (Kisvárdá).

A temesvári hetedik hadtest hadbiztonságánál tartandó élelmiszer szállítási versenytárgyaláson a kamarakerület esetlegesen felmerülő érdekei képviselést a temesvári társkamara vállalta el.

A kamara hatvan-utcai székházának eladása befejeztetvén, az elnökség az ügy teljes lebonyolításával megbízott, utasítást nyervén a vételár hovatfordítására és elhelyezésére.

A pünköszt előtt rendezett szalmafonókiállítás mindenképpen sikerrel járt. A közönség rendkívüli érdeklődést tanúsított, a vételkedv oly élénk volt, hogy a kiállítás gazdag anyagát már első két nap nagyrészt széthordták. A sikeres anyagi eredményen kívül a szalmafonótanfolyamok vezetőinek is hasznos okulásul szolgált a kiállítás a tanfolyamok irányítása és foglalkoztatása tekintetében.

Bemutatta az elnökség a titkári hivatal által készített évi jelentést, mely az eddigi rendszertől eltérő, amennyiben első részében a kamara múlt évi működésének részletes képét adó évkönyvet tartalmaz, másik felében a szokásos évi jelentést adja a kerület közigazgatási viszonyairól.

Az ügyforgalomról előterjesztett titkári jelentés után a kamara előterjesztéseire nyert miniszteri elintézkedések jelentettek be.

Ezután elnök bejelentette a kamara által kiírt és döntésre a közös bizottság hatáskörébe utalt tanulmányozási, munkás jutalmi ösztöndíj pályázatok következő eredményét: a 600 korona állami ösztöndíjat Neubauer Sándor debreczeni sodrony műkészítő segéd; 4 drb. 300 koronás kamarai ösztöndíjat Káldor Illés szolnoki keresk. ifjú, Major Gyula debreczeni vaskereskedő segéd, Krausz Lajos debreczeni lakatos segéd és Sipkovits Béla m.-szigeti üvegező segéd kapták meg. A munkás jutalmak közül az 5 drb. 100 koronás állami jutalomra Kazay József debreczeni gőzmalmi munkást, Hasel mayer Lipót debreczeni szabó-, Rumán Ferencz nagybányai cipész-, Tessenyi János munkácsi asztalos segédet és id. Proschek Károly dolharókamazai vasöntő munkás ajánlotta a kamara; a 6 drb. 50 koronás kamarai jutalmat pedig Bencze István szatmári malommunkás, Csizsár Sándor debreczeni kefégyári munkás, Hoffmann Gyula debreczeni érczoporsógyári, Fehér József nyirbátori olajgyári munkás, Völsker Ottó m.-szigeti nyomdász, Becski Ignác kunmadarasi asztalos munkásnak adományozta.

A debreczei iparimunkaközvetítő felállítására tekintetében a közgyűlés a titkár

tanulmányai alapján azon javaslatát terjeszti a miniszter elé, hogy a tervbe vett valamennyi kamara területén felállítandó intézet helyett a miniszter 5-6 nagyobb kamara székhelyén ezek között Debreczenben is állítson fel ily intézetet, siker ezen intézetektől csak akkor várható, ha valamennyi főknak az egész ország területére terjed működése, másrészt pedig az előirányzott kormányi hozzájárulás hatályosabban osztható szét kevesebb intézet között.

Az ipari munkaidők, kereskedői záróórak és a segédszemélyzet napközi szünetei tárgyában a kamara kerületéből begyűjtött adatok felterjesztését, melyeket a miniszter ur az ipartörvény revíziója alkalmából kért be, a közgyűlés jóváhagyó tudomásul veszi.

Több vasuti ügyet tárgyalta ezután a közgyűlés; végül támogatja azon kívánságot, hogy a telefonbérleteknél módosítsák a jelenleg naptári félévhez kötött határidő és ha a bérletminimum félévben megmarad is, az a jelentkezéstől számítsák, továbbá, ha valaki félévben túl néhány hónapra még fenn kívánja a kapcsolatot tartani, megkaphassa.

Ezután még több kisebb ügyet intézett el a közgyűlés, mely a vidékről is nagyszámmal bejött tagok kitartó érdeklődése mellett késő este ért véget.

Véres programbeszéd.

— A törökszentmiklósi botrány. —

Budapest, június 15.

Arról az épületes háborúságról, mely a törökszentmiklósi kerületben a függetlenségi képviselő között támadt, még a következő részleteket jelentik:

Törökszentmiklós utcáin oly nagy zavargás, mint a tegnapi, nem volt még soha. A nép egy részét a Somogyi Aladár emberei valóságos fanatizáltak. A másik jelölt Halasz László dr. táviratozott Kossuth Ferencz pártelnökhöz, kérve, hogy tekintélye latbavetésével hasson oda, hogy Somogyi vezére, Szabó István rektor akadályozza meg a tervezett tüntetést.

Kossuth Ferencz pártelnök táviratban tiltakozott bármely erőszakoskodás ellen. de még így sem sikerült a zavargást elfojtani.

A városház udvarán, a hol Halasz dr. a programbeszédét akarta megtartani, mintegy két-három ezer ember szorongott. Erdős Mór jegyző látván a fenyegető veszedelmet, csendőri segínyt kért, egyben Halaszt rábírti igyekezett arra, hogy a forrongó hangulatban ne mondjon beszédet. A jegyző csillapítani akarván a tömeget, felment a szöszékre és kiakarta hirdetni, hogy nem lesz beszéd. De nem is hallgattak meg és szétrombolták a szöszéket. A képviselőjelölt sógorát Ballassa Béla dr. orvost is súlyosan megsértették, úgy hogy azonnal orvosi kezelés alá kellett venni.

A két jelölt ma különben Kossuth Ferencz pártelnökhöz ment, kérve, hogy a központ valamelyiküket hivatalosan jelölje. A választók mérsékeltbb része legjobban szeretne egy harmadik jelöltet, Kerakes Géza szolnoki ügyvéd, megyei függetlenségi pártelnök személyében. Halasz dr. holnap délután fogja elmondani csendőri fedezet mellett programbeszédét.

Egyébként a néppárti *Alkotmány* című újság a véres programbeszéd lefolyását ösmertetvén, jól kiérzhető kárörömmel újságolja, hogy mindakét vérengzés követő jelölt — *izraelita!*

TÁVIRATOK.

Fehérvár az uralkodónál.

Budapest, június 15. Fehérvár Géza báró ma reggel elutazása előtt a nyugati pályaudvaron találkozott gróf Tisza Istvánnal, akivel hosszabb ideig tárgyalt. Délben érkezett Bécsbe, ahol a Meisel és Schawen fogadóba szállt, ahonnan 1 órakor a Burgba hajtatott, ahol fél kettőkor fogadta külön kihallgatsson az uralkodó, akinek kabinetje tagjai kinevezési okmányait is előterjesztett. A kihallgatás 3 óráig tartott. Az uralkodó formálisan is megbízta kabinetalakítással. Fehérvár pedig bemutatta a deklarációt, amelyet az országgyűlés előtt akar tenni. A darabont kormányelnök még ma éjjel visszatért Budapestre.

Az új kormány bemutatkozása.

Budapest, június 15. A darabont-kormány kedden fog bemutatkozni az országgyűlés mindkét házában és pedig délelőtt a képviselőházban, délután a főrendiházban. A darabont kormány elnöke holnap fog érintkezésbe lépni a bemutatkozás dolgában Justh Gyula és gróf Csáky Albin elnökkel.

Károlyi György miniszter?

Bécs, június 15. Az a hír járja, hogy a király személyekörül miniszter gróf Károlyi György, a Frank Boriska kiskorusított férje lesz, akit azonban ma az uralkodó csak az általános kihallgatáson fogadott.

Az uralkodó Budapesten.

Bécs, június 15. Az uralkodó vasárnap reggel 7 órakor Budapestre utazik, ahová 11 órakor érkezik. Hivatalos fogadtatás nem lesz. A vasutnál csak Markus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány, Daróczy állomásfőnök és Kálnoki rendőrfelügyelő lesznek jelen az érkezésnél. A darabont kabinet tagjai vasárnap 1 órakor teszik le az esküt és hétfőn, még az országgyűlési bemutatkozás előtt, átveszik tárczáik vezetését. Ugyancsak hétfőn bucsuznak a Tisza-kormány tagjai is.

Az adómegettadás hatása.

Bécs, június 15. A hazafias Borsodvármegyének az adófizetés megtagadására vonatkozó határozata nagy hatással volt a börzére. Az összes értékek estek.

József főherceg temetése.

Fiume, június 15. József főherceg koporsójára ma tették fel a üvegfedeleket és leolmázták.

Orosz-japán háború.

London, június 15. A szárazföldi döntő ütközet, amely az eddigieket felülmúlja előreláthatólag, a jövő hét elején fog megtörténni. Az orosz hadsereg helyzete reménytelen. Linevicsnek mindössze 300.000 embere és 400 ágyuja van, úgy hogy a

japánok erős tulsulyban vannak. Oyame 350.000 ember és 1100 ágyu felett rendelkezik.

Washington, június 15. A japánok a fegyverszünetet megtagadták. Kijelentették, hogy csakis béketárgyalás esetén adhatnának fegyverszünetet Addig nem.

Pétevár, június 15. A mandzsországi hadsereg összes tábornokai, Linevics fővezér, Kuropatkin és a többiek táviratot intéztek a cárhoz, amelyben kijelentik, hogy *ők egyhangulag a háború folytatását követelik.* Eddig az eső akadályozta, hogy támadhassanak, de ez az akadály már megszűnt és most már támadhatnak. A japán feltevések különben most Oroszországra oly megalázók, hogy azokat el sem fogadhatja. Kéri a cárt, hogy várja be, míg csapatai győznek és akkor indítson tárgyalásokat.

Elnapoló ex-lexben.

Budapest, június 15. A rendesen jól értesült B. H. közli megbízható forrásból, hogy Fehérvári báró arra is kapott felhatalmazást az uralkodótól, hogy képviselőházat ex-lexben is elnapolhassa. A terve az, hogy a bemutatkozása után, ha sem várna és kikerülve a bizalmatlanság szavazását, előveszi az elnapolásról szóló királyi kéziratot, elnapolja a Házat. A szövetséges ellenzék vezető bizottsága hétfőn tart ülést, amelyen ez is szóba kerül.

Törvénykezés.

Tetemrehívás. Említettük már, hogy a Cs. Tóth Imréné meggyilkolásának vádját alól már egyszer felmentett Z. Fekete Imréné és Fülöp Juliánna ellen újabb bizonyítékokat szerzett a csendőrség, amelynek alapján a debreczeni törvényszék elrendelte az újrafelvételt. A két gyanúsított nő kihallgatását Hoffmann József vizsgálóbíró már megkezdte. A gyilkosság ügyében fordulatot jelent ez és előreláthatólag sikerül fellebbenteni e titokzatos bűnügyre terített fátyolt. Felette gyanus körülmény az, hogy Cs. Tóth Imre, a megölt fiatal asszony férje hetek előtt nyomtalanul eltűnt. Hogy hova ment, senki sem tudja. Akélmásint átvitorlázott Amerikába.

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

3 — Amerikai bűnügyi regény. —

Neckert ekkor észrevette, hogy valami tárgy fekszik a lába előtt. A csizmája orrával megrugta, mire az pár lépésnyire repült. Ódament és felvette. Úti táskához való kulcs volt az. Szólitani akarta az embert, de már az eltűnt.

— Az is lehet, hogy más valaki vesztette el — mormogta magában és a kulcsot zsebre dugta.

Természetesen a rendőrség minden irányban megindította a nyomozást, de semmi nyomra nem lett. A megcsontított holttest kiletét nem tudták megállapítani és így nem volt semmi nyom.

Mint ilyen bűneseteknél általában, itt is, ott is felmerült valami gyanu, de a titokzatos bűntényre nem vetett világot. Eleinte sem akadt nyom, amely sikerrel kecsegtetett volna;

Neckert Andrew közmondásos szerencséje és híres éleslátása sem vezetett célhoz. A legszigorubb nyomozás dacára sem találták meg a hiányzó hullarészeket. Az utólagos feljelentések, hogy ez vagy az eltűnt, szintén nem vezettek eredményre; csak az látszott bizonyosnak, hogy borzalmas gyilkosságnak eshetett áldozatul az ismeretlen, akinek megcsontított holttestét a csatornában megtalálták. Ugy az áldozat, mint a gyilkos ismeretlen maradt.

El is felejtették a rémes esetet. Egész sereg új bűntény foglalkoztatta a rendőrséget, amelynek minden idejét azokra kellett fordítani. Egyik nap a másik után telt el anélkül, hogy a különben is oly különös bűnügyre valami fény derült volna.

Igy telt el két esztendő 1890 október 8. óta és 1892 november 4-én már alig emlékezett valaki a rejtélyes hullára, amelyet a Fulton-csatornában találtak, mikor újabb borzalmas eset folytán újra felszínre került az eset.

[Folytatjuk.]

Közgazdaság.

Terményfőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1905. június 15

Készáru 10—15 olcsóbb.

1905. októberi buza	15.80.—82
1906. áprilisi buza	—.—.—
októberi rozs	12.80.—82
1905. májusi rozs	—.—.—
októberi zab	11.00.—02
1905. áprilisi zab	—.—.—
1906. májusi tengeri	11.02.04—
1905. júliusi	14.92.94—
szeptemberi	—.—.—
1905. augusztusi repce	24.00.20—

Donogán és Somossy

DEBRECZEN. Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

— Fügönyök —
— Ágy- és asztalterítők —
— Linoleum —

óriási raktár!!

Az általam legmondosabban összeállított tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

sósborszesz

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerárteremben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajczár. Videki megrendelések pontosan teljesíttetnek. Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

Tóth Béla gyógyszerháza s illatszerraktára Debreczenben (Tisza-palota.)

Férfi ingek

gallérok, kézelők, szebkendők, harisnyák.

Divatos nyakkendők.

= Esernyők =

legjobb minőségben kaphatók

Szabó Lajos fiai

czégnél

DEBRECZEN. Rózsater.

A szappanok ideálja a

Harmat szappan

mely a Harmat-erémmel használva, tisztává, üde kinézésűvé, bársony simaságúvá s puhává teszi a bőrt. Kellemes illatú s jól jól habzik.

Egy drb Harmat szappan ára 70 fill.

Készítő helye s főraktára:

Mihalovits Jenő

„Kigyó” című gyógyszerárterében DEBRECZENBEN a városházzal szemben.

Férfi ing 1.20, redós 1.30.

Gallér 12 kr. Oroszlánjegyű 18 kr.

Szines kézelő 20 kr. Oroszlánjegyű 30.

Nyakkendők 20 krtól feljebb.

Női és férfi keztyűk.

Szines és fekete napernyők.

Rendkívül olcsó árban

DOSZPOLY JÁNOS utódánál

Főtér, Tisza-palota.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér. — Vidéki tudakozódnak tessék válaszlevelet csatolni.

Kézimunkák, hozzávaló kellékek, előnyomda, harisnyák, keztük nagy választékban Benyáts Emil kézimunka üzletében Debreczen, Tiszapalota.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Kerékpárok, Dianna, Premier, Puch & Comp-féle, Stiria egyedül csakis Keszler A, nál kaphatók Debreczen, Piacz- és Simonffy-utca sarok.

Nem gyári, hanem saját készítményű cipők legolcsóbban beszerezhetők Krausz Mór cipésznel Piacz-u. 34. sz. Közvetlen a főposta mellett.

Órák, ékszerek minden kivitelben legolcsóbban csakis Kurián Gvula órás és ékszerésznél Debreczen, Piacz-utca 42.

Tea vaj. Naponta friss uradalmi kitűnő tea és főző vaj kapható Borsy és Farkas fűszerüzletében, Piacz-utca 43. sz. a.

Egy udvari két szoba, konyha, fűskamra, továbbá külön egy udvari egy szobás lakás, végül egy tüveggel fedett nagy szilo, műhelynek vagy raktárnak mellék szinakkal együtt aug. 1-re kiadó. Széchényi-utca 27. sz. a. (Bejárat a Simonffy-utca felől is.) Értekezhetni az utcai lakásban.

Egy már egyszer eladott jég szekrényemet, miután azt vevő át nem vette, ismét eladás alá bocsátom. Berger Dezső Kossuth-utca 55.

Könyvelő gyakornoki állás takarékpénztárnál azonnal betöltendő. Az állás egyelőre ideiglenes, de 2 hó múlva az igazgatóság határoz a véglegesítés felől. Czim a kiadóhivatalban.

Biztos és állandó keresethez juthat minden szegénysorsu férfi vagy nő. Jelentkezni lehet e lap kiadóhivatalában.

Remek nyaralóhely. Parkirozott erdő mellett 1600 négyszögöl termő szőlővel, Bocskai kerti állomástól 2 percznyire. Debreczentől naponta ötször vasut. Előnyös feltételekkel eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Egy csinosan butorozott külön bejárati szoba kiadó Batthányi u. 6. sz.

Rákóczi és a kuruczokról megjelent könyvecske (Irta Dr. Boldizsár Kálmán) 10 kr. leszállított árban kapható a kiadóhivatalban. Megrendelhető a kihordó asszonyoknál is.

51 év óta fennálló jó forgalmu fakereskedés fűszer és rövidaru üzlettel egybekötve házzal együtt más vállalat miatt jutányos árban eladó. Megtudható a kiadóhivatalban.

Kopirkönyvek Heller-féle szabadalom, 3 réti regiszterrel, 1000 lapos 2 frt 20 kr, 500 lapos 1 frt 20 kr-ért kapható Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-u. 49.

2 éjjeli szekrényt jó karban levőt, márványplattnival, megvételre keresek. Czim a kiadóhivatalban.

Házilag készített borecet eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Felvágatlan ujságpapír kapható a kiadóhivatalban.

Rikkancsok és laparusítók fölvetetnek a kiadóhivatalban.

Magyar orvosok! Csak magyar fürdőt ajánljatok!

Bártfa gyógyfürdő

Fürdőidény: május 15-től szeptember 30-ig.

Kárpáti gyógy-, üdülő és fürdőhely, 382 m. a tenger színe felett. **Posta, Távirat és vasuti állomás.** Gyorsvonatokhoz közvetlen kocsik. Ó cs. és kir. felsége Erzsébet királyné tartózkodási helye 1895-ben. Pompás szállodák, gyógyház, magánvillák, éttermek és kávéházak. Magánfogatok részére istállók és kocsiszínek. Lawn-tenis-pálya. Gyermekek-játszóhelyek. Villamos világítás. Clubélet (Bártfa-fürdői Park-Club, Könyvtár, társalgó- és zenetermek. Pompás turisztika, vadászterület, 6000 hold gyönyörű fenyveserdő.

Gyógyjavaslatok. Vérszegénység, oly idegbajosoknál és gyengeségeknél, melyek vérhiányon, vagy kimerülésen alapulnak: női ivarszerek kúrájára; sápkór, vérhiány; terméketlenség és tehetetlenség; kimerülésnél súlyosabb betegségek után, váltóláz, görvélly és angol-kóránál; a szívnek megbetegedéseinek. **Egyedül álló utókúra** karlsbadi marienbadi, balfi, lipiki fűdők használatát után. — **ORVOSOK:** Tiszti fürdőorvos: Dr. Hintz Henrik közeg, tanácsos, továbbá: Dr. Blumenfeld Armin Dr. Kanarik J., Dr. Szörényi Tivadar, Dr. Grossman Dezső.

Dr. Cséri János Győri Dr. Ilona rendelő orvosok.

Az elmúlt évadban a vendégek száma 5000 volt.

Felvilágosítás és prospektussal készségesen szolgál a fürdőigazgatóság Bártfa-fürdő.

Országos hírű modern hidegviz-gyógyintézet! Három ásványviz-fürdő! Hideg és meleg ásványviz. Telített szénasavas fürdők. Nauheim-kúra. Magyarország legkiválóbb szivgyógyfürdője. Villany, fenyő és vasláfürdők. (bártfai vasláfürdő.) Ivókúra: Égvényes, sós, vasas vizek. könnyen emészthetők.

Orvos forrás felülmúlja mindenben a Selters-vizet!

Villamos gyógykezelés, massage, tej, savó- és kefir kúra. Pormentes, özömdus hegyi levegő. Fenyvesek által terjesztett üdítő balzsamos illat. — Pensió elő- és utóidényben 8 kor. főidényben 12 kor.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH ^{LD}
Budapest, Váci-körút 63.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricamarzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Képviselet és bizományi raktár: **BÉSZLER és DÁVID** uraknál Debreczen.

A technika legkiválóbb alkotásai a motor és kerékpár ipar terén

csakis

ROSENBERG és HAMMER

kerékpár és varrógép-műhelyben (**Piacz-utca 2. sz.**) található.

Dusan felszerelt kerékpár és alkatrészek legelőnyösebb bevásárlási forrása.

Motorkerékpárok kedvező fizetési feltételek mellett.

